

MLADENAČKE-VRŠNJAČKE VEZE- LJEPOTA ILI NASILJE?

Vlaisavljević, Daniela

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Health Studies / Sveučilište u Rijeci, Fakultet zdravstvenih studija**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:184:336545>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-23**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Health Studies - FHSRI Repository](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FAKULTET ZDRAVSTVENIH STUDIJA
PRIJEDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ SESTRINSTVO

Daniela Vlasisavljević
MLADENAČKE-VRŠNJAČKE VEZE- LJEPOTA ILI NASILJE?
Završni rad

Rijeka, 2024.

UNIVERSITY OF RIJEKA
FACULTY OF HEALTH STUDIES
UNDERGRADUATE STUDY OF NURSING

Daniela Vlasisavljević

YOUTHFUL-PEER RELATIONSHIPS- BEAUTY OR VIOLENCE?

Final thesis

Rijeka, 2024.

Mentor rada: Marija Bukvić, prof.rehab., mag.med.techn.

Istraživački rad obranjen je dana _____ na Fakultetu zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci, pred povjerenstvom u sastavu:

1. Dunja Čović, mag. med .techn.
2. Filip Knezović, mag. med. techn.
3. Marija Bukvić, prof.rehab., mag.med.techn.

Izvešće o provedenoj provjeri izvornosti studentskog rada (Prilog C)

Opći podatci o studentu:

Sastavnica	Fakultet zdravstvenih studija Rijeka
Studij	Prijediplomski stručni studij sestrinstvo
Vrsta studentskog rada	Završni rad
Ime i prezime studenta	Daniela Vlasisavljević
JMBAG	

Podatci o radu studenta:

Naslov rada	
Ime i prezime mentora	Marija Bukvić
Datum zadavanja rada	20.10.2023.
Datum predaje rada	02.05.2024
Identifikacijski br. podneska	2386352366
Datum provjere rada	23.05.2024
Ime datoteke	Završni rad-Daniela Vlasisavljević
Veličina datoteke	164,74K
Broj znakova	40138
Broj riječi	6807
Broj stranica	37

Podudarnost studentskog rada:

PODUDARNOST	15%
Ukupno	
Izvori s interneta	
Publikacije	
Studentski radovi	

Izjava mentora o izvornosti studentskog rada

Mišljenje mentora	
Datum izdavanja mišljenja	19.06.2024.
Rad zadovoljava uvjete izvornosti	☒ DA
Rad ne zadovoljava uvjete izvornosti	☐
Obrazloženje mentora (po potrebi dodati zasebno)	

Datum

19.06.2024.

Potpis mentora

Marija Bukvić

SADRŽAJ

1. UVOD	8
1.1. <i>Obilježja adolescencije i mladenačkih veza</i>	9
1.2. <i>Definicija nasilja</i>	10
1.2.1. <i>Oblici nasilja u mladenačkim vezama</i>	10
1.2.2. <i>Teorije nasilja u mladenačkim vezama</i>	11
1.2.3. <i>Čimbenici rizika za nasilje u mladenačkim vezama</i>	12
1.2.4. <i>Preventivni programi nasilja</i>	12
2. CILJ ISTRAŽIVANJA	14
3. ISPITANICI I METODE	15
3.1. <i>Ispitanici</i>	15
3.2. <i>Postupak i instrumentarij</i>	15
3.3. <i>Statistička obrada podataka</i>	16
3.4. <i>Etički aspekti istraživanja</i>	16
4. REZULTATI	17
4.1. <i>HIPOTEZA 1: Studenti sestrinstva imaju pozitivne stavove o mladenačkim vezama.</i>	18
4.2. <i>HIPOTEZA 2: Studenti sestrinstva smatraju da će mladići češće počiniti neki oblik nasilja nego djevojke.</i>	22
4.3. <i>HIPOTEZA 3: Studenti sestrinstva tijekom svojih mladenačkih veza nisu doživjeli nikakav oblik nasilja.</i>	24
5. RASPRAVA	28
6. ZAKLJUČAK	30
LITERATURA	31
PRIVITCI	34

SAŽETAK

Posebna ljepota mladenačkih veza jest u lakoći s kojom se stvaraju planovi, zamišlja budućnost i planiraju zajednički pothvati. U razdoblju adolescencije događaju se mnoge promjene te započinju prve ljubavne veze. Zbog nedovoljnog iskustva u rješavanju problema u vezi mogu nastupiti razni oblici nasilnog ponašanja partnera.

Ovaj istraživački rad na temu “*Mladenačke-vršnjačke veze*” na početku definira obilježja adolescencije i mladenačkih veza, nadalje definira nasilje, govori o oblicima nasilja u mladenačkim vezama, rizičnim čimbenicima i preventivnim programima nasilja. Oblici nasilja koji se javljaju mogu biti fizički, psihički, emocionalni a praćeni su verbalnim ili tjelesnim zlostavljanjem, prisilama i manipulacijama. Cilj ovog istraživačkog rada jest osvijestiti problem o zastupljenosti nasilja koje se javlja među vršnjacima u mladenačkim vezama. Istraživanje među ispitanicima se provodilo na Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci. Ispitanici koji su bili uključeni u istraživanje jesu redovni i izvanredni studenti prve, druge i treće godine prijediplomskog stručnog i sveučilišnog studija sestrinstva. Metoda uzorkovanja bio je uzorak, a broj ispitanika 103. Najviše je najmlađih ispitanika starih do 25 godina. Za ovo istraživanje je korišten upitnik za koji je unaprijed dobivena dozvola za njegovo korištenje. Rezultati istraživanja pokazuju da ispitanici nemaju poteškoća u prepoznavanju nasilnog ponašanja kao takvog, te različite oblike zlostavljajućih ponašanja poput kontrolirajućih ponašanja, ljubomore, i sličnog ne percipiraju kao znakove ljubavi.

Ključne riječi: adolescencija, edukacija, ljubavne veze, oblici nasilja, prevencija nasilja

ABSTRACT

The special beauty of youthful relationships lies in the ease with which plans are made, the future is imagined, and joint ventures are planned. In the period of adolescence, many changes occur and the first love relationships begin. Due to insufficient experience in solving problems in a relationship, different forms of partner behavior may occur.

This research paper on the topic "Youth-peer relationships" initially defines the characteristics of adolescence and youth relationships, further defines violence, talks about forms of violence in youth relationships, risk factors and violence prevention programs. The forms of violence that occur can be physical, psychological, emotional and accompanied by verbal or physical abuse, coercion and manipulation. The goal of this research work is to raise awareness of the problem of violence that occurs among peers in youth relationships. The survey among respondents was conducted at the Faculty of Health Studies in Rijeka. The respondents who were included in the research are full-time and part-time students of the first, second and third year of undergraduate professional and university nursing studies. The sampling method was a sample, and the number was 103. Most of the youngest respondents were under the age of 25. For this research, a questionnaire is used, for which permission for its use has been obtained in advance. The research results show that the respondents have no difficulty in recognizing violent behavior as such, and do not perceive different forms of abusive behavior (controlling behavior, love, etc.) as signs of love.

Key words: adolescence, education, love relationships, forms of violence, prevention of violence

1. UVOD

Posebna ljepota mladenačkih veza jest u lakoći s kojom se stvaraju planovi, zamišlja budućnost i planiraju zajednički pothvati. U suprotnome, ako se ta ljubav ne uspije održati, slijedi njezin najteži dio, a to je opraštanje od zajedničkih snova i planova. To opraštanje može biti lijepo, ali može završiti i nasiljem. Nasilje se kao društvena pojava tumači na vrlo različite načine. Postojalo je oduvijek i uvijek je, kao i danas, jako rašireno u društvu i predstavlja globalni problem. Otac psihoanalize, *Sigmund Freud* smatra da agresivnost ima biološku osnovu, a svoju je teoriju agresivnosti razvio na tezi o destruktivnom nagonu koji posjeduju sva živa bića (1). Nasilje je namjerno korištenje fizičke snage i moći prijetnjom ili akcijom prema samome sebi, prema drugoj osobi, ili prema grupi ljudi ili čitavoj zajednici, što bi moglo rezultirati ili u najgorem slučaju rezultira ozljedom, smrću i psihološkim posljedicama (1).

Razdoblje adolescencije opisuje se kao značajno razvojno razdoblje u kojem mlada osoba razvija uvjerenja i stavove o svijetu i drugim ljudima, a kako ovo razdoblje najčešće uključuje stupanje uprve partnerske odnose, mladi razvijaju stavove i o međuljudskim odnosima, rodnim ulogama, intimnim vezama i ponašanju koje je prihvatljivo u intimnim odnosima (2). Nasilje u intimnim vezama adolescenata predstavlja značajan društveni problem zbog visoke učestalosti i posljedica koje ostavlja kod mladih osoba izloženih nasilnom ponašanju (3). Osjećaj zaljubljenosti za mlade predstavlja novi oblik bliskog odnosa s drugom osobom. Doživljavaju njima sasvim nove i intenzivne emocije te ulaze u romantične veze koje se mogu razlikovati s obzirom na trajanje odnosa, ulogu partnera, stupanj intimnosti partnera te njihovu seksualnu aktivnost. Mnogi nasilnici još od malih nogu usavršavaju vještinu zastrašivanja, te da bi se nasilnik i dalje mogao tako ponašati potrebni su mu zbunjenost, strah i osjećaj nemoći žrtve (4). Tražeći uzroke nasilnog ponašanja kod djeteta koje je tipični nasilnik zaključuje se da su odsutnost emocionalne vezanosti između djeteta i majke u najranijim godinama života, permissivnost prema agresivnom ponašanju djeteta te upotreba tjelesnog kažnjavanja temelji na kojima se rađa agresivno ponašanje (5).

Cilj ovog rada jest osvijestiti problem o zastupljenosti nasilja koji se javlja u mladenačkim vezama. Baš kao i žrtve nasilja, djeca koja to nasilje vrše također osjećaju dugoročne posljedice svojih ponašanja i zato je važno takva ponašanja prevenirati. Nasilnička ponašanja usvajaju se u ranoj dobi te se nastoji kod djece stvoriti poželjno ponašanje, prihvaćanje različitosti još u najranijoj dobi.

Isto tako, primjetno je da oblik vršnjačkog nasilja nije dovoljno istražen te nema dovoljno podataka o njegovoj raširenosti, oblicima, metodama prevencije te se da se o tome intenzivnije govori samo u slučaju traumatičnog incidenta čije se posljedice ostavljaju na cijelo društvo (6). Prevencija nasilja danas se uglavnom svodi na povremene medijske kampanje koje više služe pranju svijesti nego li sustavnom rješavanju problema nasilja (7).

Za nasilje u mladenačkim vezama možemo reći da postoji već od razvoja čovječanstva, no problem nasilja dolazi na vidjelo tek unazad nekoliko desetljeća (8). Prema istraživanju Adjuković i suradnika na sedamnaestogodišnjacima u Hrvatskoj pokazuju da je od onih koji su u posljednjih šest mjeseci bili u romantičnoj vezi njih 86,4% doživjelo nasilje jednom ili dva puta, 86,2% doživjelo neki oblik psihičkog nasilja, 37,2% neki oblik fizičkog nasilja, a 26,6% seksualnog nasilja (8). Iz prethodnog istraživanja zaključuje se da je nasilje u Hrvatskoj aktualan problem mladih te se treba raditi na prevenciji istog.

Oblici nasilja koji se mogu pojaviti kreću se od psihičkog, a na kraju mogu rezultirati fizičkim i seksualnim nasiljem. Ljubomora, kao česta pojava u vezama mladih smatra se psihičkim zlostavljanjem koje u konačnici može rezultirati i fizičkim nasiljem. Zbog nedovoljnog znanja o odnosima u mladenačkim vezama, mladi često ljubomoru definiraju kao pokazateljem ljubavi. Mlada osoba najčešće ostaje u vezi koja je nasilna zbog zanemarivanja svojih prava u vezi te ima nisku sposobnost održavanja osobnih granica, dok s druge strane ima jake osjećaje zaljubljenosti. Nasilje u vezama mladih je oko tri puta češće od nasilja u bračnim vezama (9).

1.1. Obilježja adolescencije i mladenačkih veza

Sigmund Freud, utemeljitelj psihoanalize, još u početku 20. stoljeća naveo je zadatke adolescenata poput formiranja obitelji, nalaženja ljubavi, nježnosti i senzualnosti. Adolescencija se opisuje razdobljem mladih koje se javlja od puberteta (11-13.g) pa sve do ulaska u odraslu dob (18.-20.g.). U tom razdoblju dešava se niz fizičkih i psihičkih promjena. Najvažniju ulogu imaju vršnjački odnosi pa tako i ulasci u prve romantične veze. To za njih predstavlja susret sa novim i nepoznatim, ulacima u mladenačke veze u kojima dolazi do prvog držanja za ruke sa partnerom, ljubljenjem i ulaskom u prve seksualne odnose (10).

1.2. Definicija nasilja

Prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji, nasilje je definirano kao: „Namjerna uporaba fizičke sile ili moći, prijeteće ili stvarne, protiv sebe, druge osobe, ili protiv grupe, odnosno zajednice, koja rezultira ili ima veliku vjerojatnost da će rezultirati ozljedom, smrću, psihološkom štetom, poremećajem u razvoju ili uskraćivanjem.“ Nasilje se još opisuje kao svjesna i namjerna aktivnost sa svrhom izazivanja straha druge osobe (11).

U metaanalizama studija širom svijeta, 11 do 22% djevojčica, te 4 do 19% dječaka doživjelo je seksualno zlostavljanje, 14 do 55% doživjelo je fizičko zlostavljanje, 12 do 22% doživjelo je fizičko zanemarivanje, a 13 do 25% doživjelo je emocionalno zanemarivanje. Izloženost nasilju u djetinjstvu povećava rizik od doživljavanja ili počinjenja nasilja kasnije u životu. Zlostavljanje djece i svjedočenju zlostavljanju partnera povećava rizik da u odrasloj dobi postanu počinitelj ili žrtva seksualnog nasilja. Međugeneracijski učinak nasilja u djetinjstvu objašnjava da će muškarci najčešće postati počinitelji, a žene žrtve (12).

1.2.1. Oblici nasilja u mladenačkim vezama

Postoje različiti oblici uspostavljanja kontrole koje pojedinac može iskazivati u partnerskom odnosu. Prema tome, postoji nekoliko oblika nasilja koji uključuju fizičko, psihičko, seksualno i ekonomsko nasilje.

Psihičko nasilje provodi se s ciljem zastrašivanja i kontroliranja partnera narušavajući njegovo samopoštovanje raznim uvredama. Osim toga često se koriste i kritike, prijetnje, ponižavanje pa čak i kontroliranje odijevanja i ponašanja partnera (13). Istraživanja pokazuju kako psihičko nasilje može imati velik utjecaj na mentalno zdravlje osoba koje doživljavaju nasilje (14). Žrtve takvoga oblika nasilja često se osjećaju manje vrijednima i krivima, narušava im se samopoštovanje. Analiza iz 2017. godine dokazala je da žene češće od muškaraca vrše oblik psihičkog nasilja (15).

Fizičko nasilje oblik je nasilja koje se odvija upotrebom fizičke sile na partnera zadavanjem ozljeda po tijelu žrtve. Ponašanja koja uključuju fizičko nasilje su šamaranje, udaranje oštrim i grubim predmetima, nogama ili rukama. Istraživanja su dokazala da žene u većem postotku doživljavaju oblik fizičkog ili seksualnog nasilja od strane svojih partnera (16).

Seksualno nasilje obuhvaća radnje ljubljenja, dodirivanja, penetracije pod prisilom za odvijanjem seksualne aktivnosti. Često korišteni termin „silovanje“ odvija se oralnom, analnom i vaginalnom penetracijom bez pristanka druge osobe. Osim navedenih radnji u seksualno nasilje spada i snimanje neželjenih seksualnih radnji te pornografija (17).

Ekonomsko nasilje oblik je nasilja u kojem dolazi do nejednakosti resursa, uskraćivanja pristupa novcu i zabrani zapošljavanja. Nadalje, dolazi i do uništavanja imovine partnera i zabrane raspolaganja vlastitim resursima. Kontroliraju se potrošeni novci, nema informacija o mjesečnim kućnim приходima. Kasnije se kao posljedica u takvim odnosima javljaju promjene u ponašanju, nervozni ispadi partnera i zaključno narušavanje intimne veze (18).

1.2.2. Teorije nasilja u mladenačkim vezama

Neke od teorija nasilja u mladenačkim vezama su: feminističke teorije, teorije socijalnog učenja i teorije individualnih razlika.

Feminističke teorije spadaju u najučestalije te se nasilno ponašanje kao takvo javlja zbog spolne nejednakosti partnera. Istraživanja provedena u svijetu pokazuju da mladi muškarci koji se ponašaju u skladu sa svojom rodno stereotipnom ulogom su skloniji zlostavljanju svojih partnerica. Uz spolnu nejednakost, javlja se i potreba za kontrolom i moći partnera. Kontrola se ostvaruje ponižavanjem, socijalnom izolacijom i finansijskom ovisnošću partnerice, a može biti popraćena tjelesnim ili seksualnim nasiljem dok kod mladih žena nasilno ponašanje najčešće se promatra kao oblik samoobrane (19).

Dakle, feministička teorija se temelji na rodnim ulogama i željom za kontrolom i moći koja opisuje muškarce kao nasilne i dominantne, a žene osjetljivima na nasilje (20).

Teorija socijalnog učenja smatra da se nasilje javlja promatranjem ponašanja drugih ljudi u dobi djetinjstva kao na primjer svjedočenje djeteta nasilju u obitelji koje povećava vjerojatnost da osoba postane nasilnik u budućoj mladenačkoj vezi (19).

Teorije individualnih razlika dodatno se dijele u dvije skupine, a to su: teorija ličnosti i teorija tipologija. Ove dvije teorije smatraju se da oblik nasilničkog ponašanja javlja zbog iskustva sa nasiljem još u doba djetinjstva (19).

1.2.3. Čimbenici rizika za nasilje u mladenačkim vezama

Iz istraživanja o čimbenicima rizika u vezama mladih utvrđeno je da su razina obrazovanja partnera rizični čimbenik javljanja nasilja. Osim toga, oduvijek je poznato da ukoliko je jedan od partnera u djetinjstvu bio izložen nasilju povećava se vjerojatnost da ista ta osoba postane nasilnik. Rizik za partnersko nasilje nije samo izloženost tjelesnom zlostavljanju već i verbalna agresija između roditelja (21). Rizični čimbenici, iako su povezani sa nasiljem, ne moraju uvijek biti uzrok. Ono što se ističe najvećim rizičnim čimbenikom za nasilje jesu pozitivni stavovi partnera/ice prema nasilju. Isto tako, međusobni odnosi sa prijateljima, pojava vršnjačkog nasilja se kasnije može odraziti i na pojavu nasilja u mladenačkoj vezi.

Konzumacija alkohola ili psihoaktivnih supstanci, kao globalni problem društva isto je jedan od rizičnih čimbenika za nasilje. To se najčešće javlja skupa sa agresivnim ponašanjem partnera. Prema istraživanju iz 2012. godine rezultati su pokazali da konzumacija alkohola održava sklonost mladića i djevojaka prema problematičnom ponašanju te da povećava vjerojatnost za činjene partnerskog nasilja (22).

1.2.4. Preventivni programi nasilja

U razdoblju adolescencije mladi pokušavaju uspostaviti novi oblik bliskog odnosa s osobom koja im je sviđa. Ukoliko dođe do toga da roditelji ne pruže adekvatnu edukaciju, adolescenti najčešće uče o mladenačkim vezama od svojih vršnjaka što nije pozitivan način edukacije. Programi za prevenciju nasilja su vrlo važni za provođenje, a najčešće se usmjeravaju na faktore rizika kao što su pozitivni stavovi prema nasilju ili izloženost nasilju u obitelji.

Cilj preventivnih programa je smanjenje učestalosti nasilja u mladenačkim vezama podizanjem svijesti mladih o oblicima nasilja, poticanjem boljeg prepoznavanja različitih oblika nasilja te pronalaženjem načina njegova sprječavanja i prekidanja (23).

U Republici Hrvatskoj, 2004. godine osnovan je preventivni program nasilja pod nazivom CESI (Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje). Program CESI organizira seminare i preventivne radionice sa ciljem edukacije i održavanja kvalitetne veze kod adolescenata (24).

1.2.4.1. Edukacija mladih u mladenačkim vezama

Edukacija mladih u mladenačkim vezama neizostavna je u održavanju kvalitetne veze, a temelji se na:

- edukaciji o kvalitetnoj vezi
- edukaciji o nenasilnom ponašanju
- poznavanju svojih prava u vezi
- prepoznavanju nasilja u mladenačkim vezama
- prepoznavanju osobne izloženosti nasilju u vezi
- edukaciji o pružanju pomoći u slučaju nasilja u vezi
- definiranju poželjnih i nepoželjnih osobina partnera s kojim jesu
- izražavanju svojih želja i potreba...

2. CILJ ISTRAŽIVANJA

Osnovni cilj istraživanja rada je osvijestiti problem o zastupljenosti nasilja koji se javlja u mladenačkim vezama. Specifični ciljevi rada jesu ispitati stavove o mladenačkim vezama, nasilju s obzirom na spol, te o tome jesu li ispitanici tijekom svojih mladenačkih veza doživjeli neki od oblika nasilja.

HIPOTEZE:

HIPOTEZA 1: Studenti sestrinstva imaju pozitivne stavove o mladenačkim vezama.

HIPOTEZA 2: Studenti sestrinstva smatraju da će mladići češće počinuti neki oblik nasilja nego djevojke.

HIPOTEZA 3: Studenti sestrinstva tijekom svojih mladenačkih veza nisu doživjeli nikakav oblik nasilja.

3. ISPITANICI I METODE

3.1. Ispitanici

Ispitanici koji su bili uključeni u istraživanje bili su redovni i izvanredni studenti prve, druge i treće godine prijediplomskog stručnog i sveučilišnog studija sestrinstva. U istraživanju je sudjelovalo prigodan broj ispitanika (N=103). Najviše je najmlađih ispitanika starih do 25 godina (78,6%), dok se udio ispitanika sa povećanjem godina starosti smanjuje. Redovnih studenata (63,1%) je gotovo dvostruko više od izvanrednih (36,9%). Broj studenata sa druge godine sveučilišnog studija Sestrinstva i treće godine stručnog studija Sestrinstva je podjednak (36,9% i 35,0% respektivno), a najmanje je studenata sa prve godine sveučilišnog studija Sestrinstva (28,2%).

3.2. Postupak i instrumentarij

Podaci su prikupljeni na temelju anketnog upitnika izrađenog u aplikaciji *Google forms*. Istraživanje među ispitanicima provedeno je u travnju i svibnju 2024. godine. Pitanja u anketnom upitniku podijeljena su u 2 dijela. Prvi dio pitanja sadrži sociodemografske podatke, a drugi dio pitanja rješavao se uz pomoć Likterove ljestvice, stupnjevima od 1-5; (1 – u potpunosti se ne slažem; 2 – ne slažem se; 3 – niti se slažem, niti se ne slažem; 4 – slažem se; 5 – u potpunosti se slažem).

Anketni upitnik je prosljeđen predstavnicima prve, druge i treće godine redovnog i izvanrednog prijediplomskog studija sestrinstva Fakulteta zdravstvenih studija putem službene e-mail adrese (*Outlook*) koji su prosljedili upitnik svim studentima sestrinstva fakulteta zdravstvenih studija u Rijeci. Upitnik je bio u potpunosti anonimn, a od ispitanika se poticala potpuna iskrenost. Anketni upitnici koji su bili nepotpuno ispunjeni uklonjeni su iz statističke obrade.

3.3. Statistička obrada podataka

Dobiveni podaci obrađeni su u programu Statistica 14.0.0.15 (TIBCO Software Inc.), pomoću programa Microsoft Office Excel. Sociodemografski podaci prikazani su deskriptivno u tablici. Varijable, dob, spol i status studenata su prikazani nominalnom ljestvicom, a varijabla godina ordinalnom ljestvicom. Uspoređivanje dobivenih podataka provodilo se putem Hi-kvadrat testa na sljedeći način: H1 razlika u učestalosti između svjedoka i žrtava nasilja u mladenačkim vezama; H2 spolna razlika među počiniteljima nasilja u mladenačkim vezama; H3 razlika u učestalosti između svjedoka i žrtava nasilja u mladenačkim vezama; H4 žrtve zlostavljanja u mladenačkim vezama s obzirom na dob; H5 žrtve zlostavljanja u mladenačkim vezama s obzirom na status studenta.

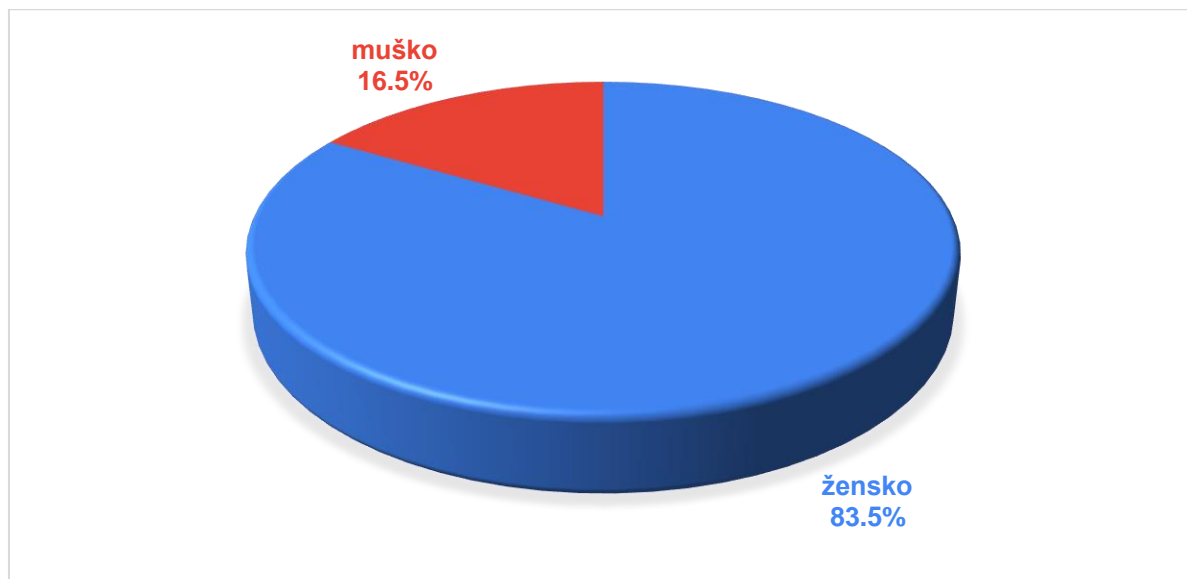
Rezultati istraživanja i statistički dio obrade podataka prikazani su grafovima i tablicama redosljedom pojavljivanja u upitniku. Razina statističke značajnosti za sve statističke testove kojima su se provodila uspoređivanja u ovom istraživanju iznosili su $p < 0,05$.

3.4. Etički aspekti istraživanja

Anketni upitnik bio je u potpunosti anoniman, a samim ispunjavanjem upitnika ispitanik je dao suglasnost za sudjelovanje u istraživanju. Ispitivač u upitniku nije imao pristup bilo kakvim osobnim podacima ispitanika, a ispitanici su u bilo kojem trenutku mogli odustati od istraživanja. Svi podaci dobiveni istraživanjem koristili su se isključivo u svrhu izrade završnog rada.

4. REZULTATI

U uzorak je uključeno 103 ispitanika, od čega je pet puta više ženskih (83,5%) nego muških (16,5%) (slika 1.)

Slika 1. Ispitanici prema spolu

Najviše je najmlađih ispitanika starih do 25 godina (78,6%), dok se udio ispitanika sa povećanjem godina starosti smanjuje. Redovnih studenata (63,1%) je gotovo dvostruko više od izvanrednih (36,9%). Broj studenata sa duge godine sveučilišnog studija Sestrinstva i treće godine stručnog studija Sestrinstva je podjednak (36,9% i 35,0% respektivno), a najmanje je studenata sa prve godine sveučilišnog studija Sestrinstva (28,2%).

Tablica 1. Sociodemografske karakteristike ispitanika

	N	%
Godine starosti		
18 – 25 godina	81	78,6
26 – 35 godina	13	12,6
36 – 45 godina	8	7,8
više od 45 godina	1	1,0
Obrazovni status		
redovni student/ica sestinstva	65	63,1
izvanredni student/ica sestinstva	38	36,9
Godina obrazovanja		
prva godina sveučilišnog studija Sestrinstva	29	28,2
druga godina sveučilišnog studija Sestrinstva	38	36,9
treća godina stručnog studija Sestrinstva	36	35,0

4.1.HIPOTEZA 1: *Studenti sestinstva imaju pozitivne stavove o mladenačkim vezama.*

Najpozitivniji stav prema nasilju u vezi usmjeren je na tvrdnju da“ Osoba koja doživljava nasilje često je sama kriva za nasilje kojem je izložena.“ ($\bar{x}=1,53$. $s=0,838$). Čak 63,1% ispitanika se u potpunosti ne slaže sa tom tvrdnjom, dok se još dodatna četvrtina ispitanika ne slaže sa njom u nešto manje isključujućem obliku. Empatičan stav prema osobama koje trpe nasilje očituje se i u visokom stupnju neslaganja sa tvrdnjom da je jednostavno prekinuti nasilnu vezu i napustiti sa kojom se ne slaže 76,7% ispitanika. Ipak, 26,2 % ispitanika ima indiferentan stav o temi da su osobe koje ostaju u nasilnoj vezi same krive jer nisu odmah ostavile nasilne partnere, iako se dvije trećine ispitanika (67%) niti na jedan način ne slaže sa tom tvrdnjom. S druge strane, svaki treći ispitanik je neutralnog stava prema tvrdnji da „Osobe koje ostaju u nasilnim vezama slabog su karaktera i niskog samopoštovanja“, dok 35,7% ispitanika se slaže sa tom tvrdnjom ($\bar{x}=3,03$, $s=1,175$).

Tablica 2. Tvrdnje o nasilju u mladenačkim vezama

U potpunosti se ne slažem	Ne slažem se	Niti se slažem, niti se ne slažem	Slažem se	U potpunosti se slažem	Aritmetička sredina (\bar{x})	Standardna devijacija (s)
5. Osoba koja doživljava nasilje često je sama kriva za nasilje kojem je izložena.						
65	26	8	3	1	1,53	0,838
63,1	25,2	7,8	2,9	1		
6. Ljubomora je znak ljubavi.						
38	32	27	6	0	2,01	0,934
36,9	31,1	26,2	5,8	0		
7. Kada osoba koja je izložena nasilju odluči prekinuti nasilnu vezu i napustiti dečka ili djevojku, to joj je jednostavno učiniti.						
50	29	13	8	3	1,88	1,087
48,5	28,2	12,6	7,8	2,9		
8. Smatram da muškarac treba biti dominantan u vezi.						
52	23	21	6	1	1,84	1,007
50,5	22,3	20,4	5,8	1		
10. Osobe koje nisu odmah ostavile nasilne partnere same su si krive za sve što trpe.						
41	28	27	6	1	2,01	0,995
39,8	27,2	26,2	5,8	1		
11. Žene su najčešće krive za svađe u vezi.						
42	32	27	2	0	1,89	0,862
40,8	31,1	26,2	1,9	0		

Ispitanici nemaju poteškoća u prepoznavanju nasilnog ponašanja kao takvog, te različite oblike zlostavljajućih ponašanja (kontrolirajuća ponašanja, ljubomoru, i sl.) ne percipiraju kao znakove ljubavi. Da je ljubomora znak ljubavi u potpunosti se ne slaže 36,9% ispitanika, a 31,1% se ne slaže sa tom tvrdnjom. Iako niske prosječne ocjene ($\bar{x}=2,01$, $s=0,934$), gotovo više od četvrtine ispitanika (26,2%) je indiferentno prema toj tvrdnji. Gotovo podjednak postotak ispitanika se niti slaže niti ne slaže sa tvrdnjom da su žene najčešće krive za svađe u vezi.

Ako se uzme u obzir podatak da je u uzorku 4 puta više žena od muškaraca, unatoč 70,9% ispitanika koji se ne slažu ili u potpunosti ne slažu sa tom tvrdnjom, takav udio ipak upućuje na mladenačku nezrelost u poimanju veza. Mogući utjecaj patrijarhalnog odgoja pri tome treba u potpunosti apstrahirati, budući da tri četvrtine ispitanika (72,8%) ne podržavaju tvrdnju, od čega polovica ispitanika (50,5%) se u potpunosti ne slaže da muškarac treba biti dominantan u vezi ($\bar{x}=1,84$, $s= 1,007$).

Tablica 3. Tvrdnje o nasilju u mladenačkim vezama-nastavak

U potpunosti se ne slažem	Ne slažem se	Niti se slažem, niti se ne slažem	Slažem se	U potpunosti se slažem	Aritmetička sredina (\bar{x})	Standardna devijacija (s)
12. Žene često prkose svojim partnerima i izazivaju ih.						
33	38	25	7	0	2,06	0,916
32	36,9	24,3	6,8	0		
13. Postoje razlike u internet nasilju između žena i muškaraca.						
10	12	47	26	8	3,1	1,034
9,7	11,7	45,6	25,2	7,8		
14. Psihičko i Internet nasilje shvaća se jednako ozbiljno kao fizičko nasilje.						
9	19	18	17	40	3,58	1,39
8,7	18,4	17,5	16,5	38,8		
15. Osobe koje ostaju u nasilnim vezama slabog su karaktera i niskog samopoštovanja.						
13	19	34	26	11	3,03	1,175
12,6	18,4	33	25,2	10,7		

Svaki četvrti ispitanik nema izražen stav niti prema tvrdnji da „Žene često prkose svojim partnerima i izazivaju ih“ ($\bar{x}=2,06$, $s=0,916$). što je u skladu s postavljenim hipotezama i rezultatima ranijih istraživanja (Archer, 2000.)¹, gdje se pokazalo se da su djevojke češće

¹ Archer, J. (2000). Sex differences in aggression between heterosexual partners: A metaanalytic review. Psychological Bulletin, 126, 651–680

počiniteljice nasilja u vezi, a da ga mladići češće doživljavaju. Ipak, za razliku od tih istraživanja, u ovome se sa tom izjavom slaže tek 6,8% ispitanika.

Najviše neodlučnih je pri tvrdnji da postoje razlike u internet nasilju između muškaraca, gotovo polovica ispitanih (45,6%). Sa tom tvrdnjom se svaki treći ispitanik slaže, dok je 21,4% ne podržava.

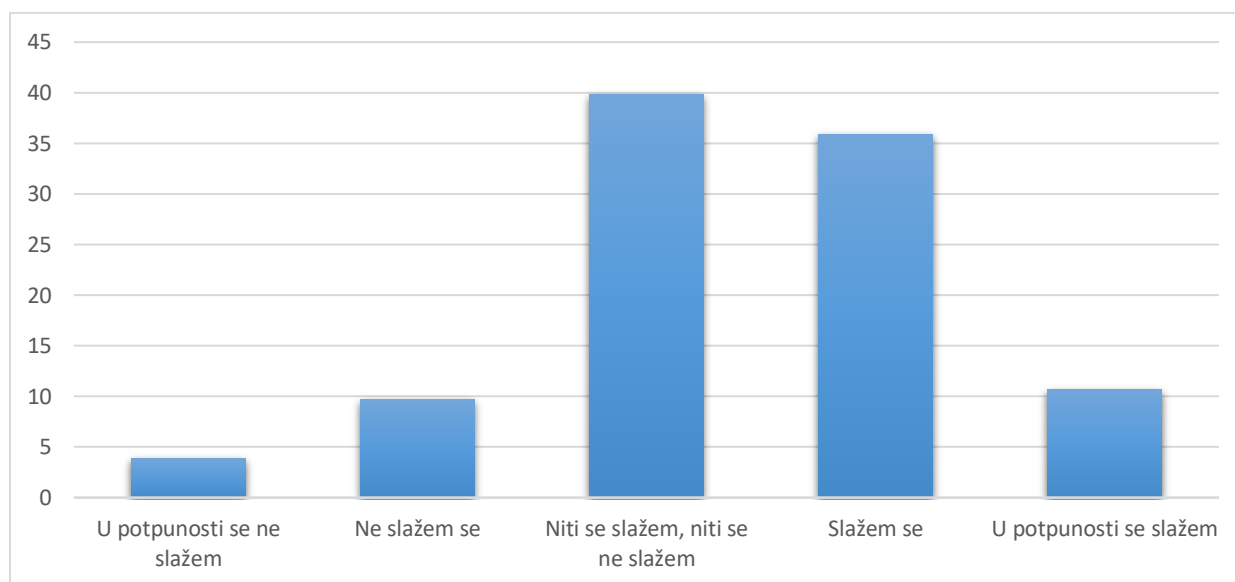
Istraživanja su pokazala kako je emocionalno zlostavljanje (sinonim za psihičko zlostavljanje zbog emocionalne boli koju žrtva osjeća zbog takvih ponašanja) “najčešći oblik nasilja u vezama srednjoškolaca i studenata te se „procjenjuje da je više od 90% mladih u vezi barem jednom doživjelo neki od oblika psihičkog nasilja“ (Ajduković i Ručević², 2009:218) Stoga nije iznenađujuće da su visok stupanj slaganja pokazali sa izjavom da se „Psihičko i Internet nasilje shvaća jednako ozbiljno kao fizičko nasilje“ ($\bar{x}=3,58$, $s=1,390$) sa kojom se u potpunosti složilo 38,8% ispitanika, a samo slaganje izrazilo je još 16,5% ispitanika, što je podrška od 55,3%. Gotovo dvostruko manje ispitanika (27,1%) ne slaže se sa navedenom tvrdnjom.

S obzirom da su ispitanici pokazali visok stupanj homogenosti u svim pojavnostima nasilja, prihvaća se hipoteza 1 da studenti sestrinstva imaju pozitivne stavove o mladenačkim vezama.

² Ajduković, M., & Ručević, S. (2009). Nasilje u vezama mladih. *Medicus*, 18(2_Adolescencija), 217-225

4.2. HIPOTEZA 2: Studenti sestrinstva smatraju da će mladići češće počiniti neki oblik nasilja nego djevojke

Istraživanja vezana uz podržavanje rodnih stereotipa i opravdavanje nasilja (Riggs i O'Leary, 1989³; Riggs i Caulfield, 1997⁴; Hodžić, 2007.⁵) došli su do zaključka da djevojke češće od mladića izjavljuju da čine fizičko i psihičko nasilje, dok mladići izjavljuju da češće doživljavaju navedene oblike nasilja. Ovdje, međutim, takav senzibilitet nije dokazan. Značajno ($\chi^2(4) = 56,563, p = 0,000$) više ispitanika (46,6%) se slaže sa tom tvrdnjom. Tek nešto malo manje ispitanika, 39,8% se niti slaže niti ne slaže sa tvrdnjom, dok je svega 13,6% ne podržava (slika 2.)

Slika 2. Razdioba odgovora na tvrdnju 9. „Mladići se znatno češće od djevojaka ponašaju nasilno u vezama“

³ Riggs, D. & O'Leary, K. (1989). A theoretical model of courtship aggression. In: Pirog-Good, M. & Stets, J. (eds.), Violence in Dating Relationships: Emerging Social Issues. New York: Paeger Publisher. 53-71.

⁴ Riggs, D. S. & Caulfield, M. B. (1997). Expected consequences of male violence against their female dating partners. Journal of Interpersonal Violence, 12, 229-240.

⁵ Hodžić, A. (2007.) Nasilje ne prolazi samo od sebe: Izvještaj o istraživanju rodno uvjetovanog nasilja u adolescentskim vezama u Republici Hrvatskoj. Zagreb: CESI.

S obzirom da tvrdnja da će da će mladići češće počiniti neki oblik nasilja nego djevojke nije pokazala značajnom niti na spol, niti na dob niti završenu srednju školu, trebalo bi ju provjeriti na uspjeh učenika/studenta budući da dosadašnja istraživanja sugeriraju da učenici/studenti slabijeg uspjeha u obrazovanju slabije prepoznaju nasilno ponašanje ili povezanosti s drugim razvojnim rizicima.

Ispitanici su statistički značajnim ($\chi^2(4) = 14,801, p = 0,005$) našli povezanost između tvrdnji „Mladići se znatno češće od djevojaka ponašaju nasilno u vezama“ i „Postoje razlike u internet nasilju između žena i muškaraca“.

Tablica 4. Hi kvadrat test o spolnoj razlici među počiniteljima nasilja u mladenačkim vezama

$\chi^2(4) = 14,801, p = 0,005$		13. Postoje razlike u internet nasilju između žena i muškaraca.		
		Ne slažem se	Niti se slažem niti se ne slažem	Slažem se
9. Mladići se znatno češće od djevojaka ponašaju nasilno u vezama.	Ne slažem se	1 7,1%	11 78,6%	2 14,3%
	Niti se slažem niti se ne slažem	15 36,6%	13 31,7%	13 31,7%
	Slažem se	6 12,5%	23 47,9%	19 39,6%

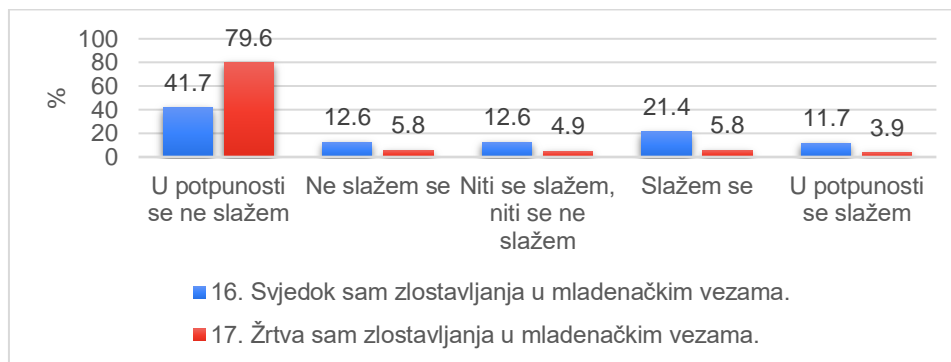
Čak 78,60% studenata koji su indiferentni na tvrdnju da postoje razlike u internet nasilju između žena i muškaraca ne slaže se sa tvrdnjom da mladići znatno češće od djevojaka ponašaju nasilno u vezama pa oni ispitanici koji su osjetljivi na pojavu samog nasilja, prvenstveno zbog točnijih uvjerenja o kvalitetnom partnerskom odnosu, manje su skloni osudi na temelju spola.

Ipak, distinkcija da su mladići vjerojatniji počinitelji nasilja počinitelji nasilja u mladenačkim vezama uvjetuje prihvatanje hipoteze H2 da studenti sestinstva smatraju da će mladići češće počiniti neki oblik nasilja nego djevojke.

4.3. HIPOTEZA 3: *Studenti sestrinstva tijekom svojih mladenačkih veza nisu doživjeli nikakav oblik nasilja.*

„Nasilje u bliskim vezama mladih je oko tri puta češće od nasilja u bračnim vezama. Iskustvo fizičkog zlostavljanja u mladenačkoj vezi snažan je prediktor kasnijeg nasilja u obitelji pa se prevencijom nasilja u mladenačkim vezama može utjecati na smanjivanje nasilja u obitelji i bračnim odnosima u razdoblju odrasle dobi. „(Ajduković, 2012.).⁶

Statistički značajno veći broj studenata ($\chi^2(4) = 33,650, p = 0,000$) smatra se svjedocima zlostavljanja u mladenačkim vezama nego žrtvama zlostavljanja ($\chi^2(4) = 228,893, p = 0,000$). Naime, 79,6% ispitanika u potpunosti se ne slaže se da je bilo žrtvom zlostavljanja, a 5,8% se ne slaže, što čini 85,4% studenata koji se ne smatraju da su pretpjeli bilo kakav oblik zlostavljanja u vezi. U svojim odgovorima su prilično decidirani, samo 4,9% je neodlučnih. Tek svaki deseti student (9,7%) priznaje da je bio žrtvom zlostavljanja. Za razliku od samih žrtava, znatno je veći broj onih kojih su bili svjedocima u mladenačkim vezama ($\chi^2(4) = 21,900, p = 0,000$) (slika 3.)

Slika 3. Usporedba učestalosti odgovora o svjedocima i žrtvama nasilja u mladenačkim vezama

⁶ . Ajduković, D. (2012). Prevencija nasilja u mladenačkim vezama. U: Božičević, V., Brlas, S. & Gulin, M. (ur.), Psihologija u zaštiti mentalnog zdravlja. Virovitica: Zavod za javno zdravstvo »Sveti Rok«, 183-198.

Trećina ispitanika (33,1%) je bila svjedokom zlostavljanja, nešto više je neodlučnih nego kod žrtava zlostavljanja (12,6%), dok većina njih (54,3%) ipak nije svjedočila zlostavljanju u mladenačkim vezama.

Tablica 5. Hi kvadrat test o razlici u učestalosti između svjedoka i žrtava nasilja u mladenačkim vezama

$\chi^2(4) = 21,900, p = 0,000$		17. Žrtva sam zlostavljanja u mladenačkim vezama.		
		Ne slažem se	Niti se slažem niti se ne slažem	Slažem se
16. Svjedok sam zlostavljanja u mladenačkim vezama.	Ne slažem se	55 98,2%	1 1,8%	0 0,0%
	Niti se slažem niti se ne slažem	10 76,9%	2 15,4%	1 7,7%
	Slažem se	23 67,6%	2 5,9%	9 26,5%

Nitko tko nije bio svjedok zlostavljanja u mladenačkim vezama nije bio i žrtva zlostavljanja dok je 98,20% onih koji se nisu susreli sa zlostavljanjem u mladenačkim vezama ni kao svjedoci ni kao žrtve. Velik je i udio onih koji nisu sigurni da su bili svjedoci u mladenačkim vezama ali nisu žrtve-76,90%, kao i onih koji su bili svjedoci, ali nisu bili žrtve-67,60%. Ipak, svaki četvrti ispitanik (26,50%) je bilo i svjedokom i žrtvom zlostavljanja u mladenačkim vezama.

Tablica 6. Hi kvadrat test o žrtvama zlostavljanja u mladenačkim vezama s obzirom na dob

$\chi^2(6) = 21,900, p = 0,000$		17. Žrtva sam zlostavljanja u mladenačkim vezama.		
		Ne slažem se	Niti se slažem niti se ne slažem	Slažem se
1. Dob:	18 – 25 godina	74 91,4%	3 3,7%	4 4,9%
	26 – 35 godina	9 69,2%	1 7,70%	3 23,1%
	36 – 45 godina	4 50,0%	1 12,5%	3 37,5%
	više od 45 godina	1 100,0%	0 0,0%	0 0,0%

S obzirom na dob, statistički značajno ($\chi^2(6) = 21,900, p = 0,000$) povećava se udio ispitanika koji smatraju da su u mladenačkim vezama bili žrtva zlostavljanja. U skupini do 25 godina starosti taj je udio 4,90%. Unutar grupe od 26 do 35 godina starosti 23,10% ispitanika misli da je doživjelo neki oblik nasilja u vezi, dok u skupini od 36 do 45 godina udio ispitanika koji su doživjeli nasilje u svojim mladenačkim vezama iznosi 37,50%. Sa povećanjem godina starosti ispitanici su više senzibilizirani i jasnije definiraju nasilje u vezi.

Statistički značajna razlika postignuta je i s obzirom na status studenta ($\chi^2(6) = 6,828, p = 0,033$). Redovni studenti smatraju da su u samo 4,60% slučajeva doživjeli nasilje, dok 18,40% izvanrednih studenata smatra da je bilo u nasilničkoj mladenačkoj vezi. Brojna istraživanja potvrdila su povezanost između ekonomske moći, tj. mogućnosti samostalnog financijskog privređivanja i doživljavanja nasilja (Klasnić, K. (2011).⁷). Budući da rade, izvanredni studenti su materijalno neovisniji pa od tuda i njihov pojačani senzibilitet.

⁷ Klasnić, K. (2011). Ekonomsko nasilje nad ženama u intimnim vezama u hrvatskom društvu – konceptualne pretpostavke. *Socijalna ekologija*, 20(3), 335- 355.

Tablica 7. Hi kvadrat test o žrtvama zlostavljanja u mladenačkim vezama s obzirom na status studenta

		17. Žrtva sam zlostavljanja u mladenačkim vezama.		
		Ne slažem se	Niti se slažem niti se ne slažem	Slažem se
Status studenta	Redovni	60 92,3%	2 3,1%	3 4,6%
	Izvanredni	28 73,7%	3 7,9%	7 18,4%

Unatoč tome senzibilitetu, s obzirom na veliki udio onih koji nisu doživjeli nasilje u svojim mladenačkim vezama niti su im bili svjedoci, hipoteza H3 kako studenti sestinstva tijekom svojih mladenačkih veza nisu doživjeli nikakav oblik nasilja se prihvaća u cijelosti.

5. RASPRAVA

U istraživanju bili su uključeni redovni i izvanredni studenti prve, druge i treće godine prijediplomskog stručnog i sveučilišnog studija sestrinstva na koje su svojevremeno pristali sudjelovati. Istraživanje se provodilo u travnju 2024. godine. Ovo istraživanje provodilo se putem anketnog upitnika koji je bio objavljen na platformi *Google Forms*. Upitnik je bio u potpunosti anonimn, te prosljeđen predstavnicima prve, druge i treće godine redovnog i izvanrednog prijediplomskog studija sestrinstva Fakulteta zdravstvenih studija putem službene e-mail adrese (*Outlook*).

Hipoteze provedene u istraživanju nisu u potpunosti prihvaćene od strane studenata. Ispitanici nemaju poteškoća u prepoznavanju nasilnog ponašanja, te različite oblike zlostavljanja ponašanja ne percipiraju kao znakove ljubavi. Time je prihvaćena hipoteza da ispitanici imaju pozitivne stavove o mladenačkim vezama

Istraživanje vezano uz podržavanje i opravdavanje nasilja došlo je do zaključka da djevojke češće od mladića izjavljuju da čine fizičko i psihičko nasilje, dok mladići izjavljuju da češće doživljavaju navedene oblike nasilja (25). U ovome istraživanju takav senzibilitet nije dokazan. Hipoteza koja ide u prilog tome da će da će mladići češće počinuti neki oblik nasilja nego djevojke nije se pokazala značajnom na spol. Gotovo podjednak postotak ispitanika se niti slaže niti ne slaže sa tvrdnjom da su žene najčešće krive za svađe u vezi. Ako se uzme u obzir da je 4 puta više žena od muškaraca bilo uključeno u istraživanju, unatoč većem postotku ispitanika koji se ne slažu ili u potpunosti ne slažu sa tom tvrdnjom, takav udio ipak upućuje na mladenačku nezrelost u poimanju veza.

Prema hipotezi 3 koja glasi: “*Studenti sestrinstva tijekom svojih mladenačkih veza nisu doživjeli nikakav oblik nasilja*” dokazano je da se više ispitanika smatra svjedocima zlostavljanja u mladenačkim vezama nego žrtvama zlostavljanja. Kod takvih podataka odgovori ispitanika su vrlo dedicerani, ima i onih koji su bili neodlučni. Prema prethodno dobivenim rezultatima može se zaključiti da svaki deseti student priznaje da je bio žrtvom zlostavljanja. Što je dob ispitanika bila u istraživanju veća, to je bio veći broj ispitanika koji smatraju da su bili žrtvom zlostavljanja u mladenačkim vezama.

Može se primjetiti da su ispitanici starije dobi, odnosno izvanredni studenti više educirani te jasnije mogu prepoznati i definirati nasilje u vezi. Osim toga, primjećuje se i njihov senzibilitet s obzirom da su u odnosu na redovne studente materijalno neovisniji.

Tijekom provođenja istraživanja bila je potpuno osigurana anonimnost ispitanika, a ispitivaču onemogućena provjera iskrenosti odgovora. Kod ispunjavanja upitnika postoji i mogućnost da neke osobe koje su žrtve nasilja u mladenačkim vezama zbog nisu ispunile anketni upitnik što bi u konačnici značilo da su u istraživanju izostavljene osobe koje spadaju u ugroženu skupinu.

6. ZAKLJUČAK

Nasilje u mladenačkim vezama zbog svoje velike zastupljenosti predstavlja globalni javnozdravstveni problem. Cilj ovog istraživanja bio je osvijestiti problem o zastupljenosti nasilja koji se javlja u mladenačkim vezama. Rezultati su pokazali da ne postoji značajna razlika u javljanju nasilja s obzirom na spol, te da kod ispitanika nema poteškoća u prepoznavanju različitih oblika nasilnog ponašanja. Isto tako istraživanje je pokazalo da studenti Sestrinstva imaju pozitivne stavove o nasilju u mladenačkim vezama.

S obzirom da su žrtve nasilja u istraživanju prisutne, hipoteze u potpunosti nisu prihvaćene od strane ispitanika, te se prema tome javlja potreba za povećanim provođenjem preventivnih programa u sklopu fakulteta sa pozornošću na edukaciju i prevenciju nasilnog ponašanja u vezama, te načinima kako reagirati ukoliko se javi određena vrsta nasilja.

LITERATURA

1. Žilić M, Janković J. Nasilje. 2017. *Socijalne teme*;1 (3), 67-87. [Internet]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/260936>
2. Kristina Gvozdić, Kristina Krulić Kuzman, Sanja Lukić, Lidija Štelcer i Tena Zalović. Nasilje u mladenačkim vezama-priručnik za stručnjake, 2018. [Internet]. Dostupno na: http://arhiva.cnzd.org/uploads/document/attachment/97/Prirucnik5_nasilje_u_mladenackim_vezama.pdf
3. Dodaj A. Sesar K. Šimić N. Nasilje u mladenačkim vezama: teorijski pristupi, 2017.; *Socijalna psihijatrija*, 45 (2), 95-104. [Internet]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/270862>
4. Jane Middleton-Moz, Mary Lee Zawadski. Nasilnici. Zagreb: Studio Moderna; 2005.
5. Dan Olweus. Nasilje među djecom u školi. *Što znamo i što možemo učiniti*; Zagreb; Školska knjiga; 1998.
6. Bjelošević E, Bjelošević S, Hadžikapetanović H. Peer Violence as a Problem of the Modern Society. *Psychiatr Danub*. 2020 Oct;32(Suppl 3):371-377. PMID: 33030456. Dostupno na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/33030456/>
7. Lundy Bancroft. Zašto on to radi? Uvid u misli ljutih i kontrolirajućih muškaraca. USA: prevela Tamara Slišković i Znanje d.o.o; 2015.
8. Kočiš M. Intimno partnersko nasilje u mladenačkim vezama- Analiza slučaja u Gradu Zagrebu (završni rad), Zagreb, 2017.; Sveučilište u Zagrebu, Hrvatski studiji [citirano 9. travnja 2024]. [Internet]. Dostupno na: <https://zir.nsk.hr/islandora/object/hrstud%3A1242/datastream/PDF/view>
9. Nikčević- Milković A, Mikac V. Evaluacija programa »Prevenција nasilja u mladenačkim vezama« u lokalnoj zajednici grada Gospića. *Ljetopis socijalnog rada*, 2016.; 23(3);489-508. [Internet]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/261557>
10. Rudan V. Normalni adolescentni razvoj. *Medix*, 2004., Klinika za psihološku medicinu, Klinički bolnički centar Zagreb. [Internet]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/31728>
11. Čurlin M. Nasilje među adolescentima putem interneta. *Zdravstveni glasnik*, 2020; 6 (1), 104-114. [Internet]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/239152>

12. Mercy JA, Hillis SD, Butchart A, et al. Interpersonal Violence: Global Impact and Paths to Prevention. In: Mock CN, Nugent R, Kobusingye O, et al. Injury Prevention and Environmental Health. 3rd edition. Washington (DC): The International Bank for Reconstruction and Development. Chapter 5. 2017.
13. Valek D. Povezanost nepovoljnih iskustava u djetinjstvu i počinjenja te doživljavanja nasilja u mladenačkim vezama kod srednjoškolaca (diplomski rad), Zagreb, 2022.; Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet [citirano 9. travnja 2024]. [Internet]. Dostupno na: <https://zir.nsk.hr/islandora/object/erf:1138>
14. Sušac N. Uloga psihičkog nasilja u predviđanju predanosti i stabilnosti romantičnih veza. *Ljetopis socijalnog rada*, 2023; 30 (1), 83-108. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/306605>
15. Rubio-Garay F. Lopez-Gonzalez A. Carrasco M.A. Javier Amor P. The Prevalence of dating violence: a systematic review. *Papeles del Psicólogo / Psychologist Papers*, 2017. Vol. 38(2), pp. 135-147. Dostupno na: <https://www.psychologistpapers.com/English/2831.pdf>
16. Chirwa ED, Sikweyiya Y, Addo-Lartey AA, Ogum Alangea D, Coker-Appiah D, Adanu RMK, Jewkes R. Prevalence and risk factors of physical or sexual intimate violence perpetration amongst men in four districts in the central region of Ghana: Baseline findings from a cluster randomised controlled trial. *PLoS One*. 2018 Mar 9;13(3):e0191663. doi: 10.1371/journal.pone.0191663. PMID: 29522523; PMCID: PMC5844513. Dostupno na: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/29522523/>
17. Tudić P. Prisila na seksualni odnos među mladima (diplomski rad), Zagreb, 2021.; Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet [citirano 14. travnja 2024]. [Internet]. Dostupno na: <https://repositorij.erf.unizg.hr/islandora/object/erf%3A910/datastream/PDF/view>
18. Klasnić K. Ekonomsko nasilje nad ženama u intimnim vezama u hrvatskom društvu- konceptualne pretpostavke, *Socijalna ekologija*, 2011; 20 (3), 335-356. [Internet]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/75365>
19. Dodaj A. Sesar K. Šimić N. Nasilje u mladenačkim vezama: teorijski pristupi, 2017.; *Socijalna psihijatrija*, 45 (2), 95-104. [Internet]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/270862>

20. Topalović A. Aspekti pedagoško-obiteljske detekcije i prevencije partnerskog nasilja u vezama mladih (završni rad), Sarajevo, 2021. [citirano 14. travnja 2024]. [Internet]. Dostupno na: https://www.ff.unsa.ba/files/zavDipl/20_21/ped/Antonio-Topalovic.pdf
21. Sesar K. Dodaj A. Čimbenici rizika za nasilje u partnerskim vezama, *Socijalna psihijatrija*, 2014.; 42 (3), 162-171. [Internet]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/198790>
22. Repac N. Individualni čimbenici značajni za nasilje u adolescentskim vezama (završni rad), 2022. Zagreb; Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet. [citirano 20. travnja 2024]. [Internet]. Dostupno na: <https://repositorij.pravo.unizg.hr/islandora/object/pravo%3A4490/datastream/PDF/view>
23. Zdravi grad Poreč-Parenzo- Nasilje u mladenačkim vezama. [Internet]. Dostupno na: <https://www.zdravi-grad-porec.hr/kontakt/>
24. Blazinarić I. Prisutnost nasilja u mladenačkim vezama (diplomski rad), Varaždin 2023.; Sveučilište Sjever, Sveučilišni centar Varaždin. [citirano 20. travnja 2024]. [Internet]. Dostupno na: <https://zir.nsk.hr/en/islandora/object/unin%3A5827/datastream/PDF/view>
25. Ajduković D. Low A. Sušac N. Rodne razlike i prediktori partnerskog nasilja u mladenačkim vezama. Izvorni znanstveni članak, 2011., Zagreb; Filozofski fakultet u Zagrebu, Odjel za psihologiju. [Internet]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/112035>

PRIVITCI

PRIVITAK A: *Popis ilustracija*

Tablice

Tablica 1. Sociodemografske karakteristike ispitanika	18
Tablica 2. Tvrdnje o nasilju u mladenačkim vezama	19
Tablica 3. Tvrdnje o nasilju u mladenačkim vezama-nastavak	20
Tablica 4. Hi kvadrat test o spolnoj razlici među počiniteljima nasilja u mladenačkim vezama .	23
Tablica 5. Hi kvadrat test o razlici u učestalosti između svjedoka i žrtava nasilja u mladenačkim vezama	25
Tablica 6. Hi kvadrat test o žrtvama zlostavljanja u mladenačkim vezama s obzirom na dob	26
Tablica 7. Hi kvadrat test o žrtvama zlostavljanja u mladenačkim vezama s obzirom na status studenta.....	27

Slike

Slika 1. Ispitanici prema spolu	17
Slika 2. Razdioba odgovora na tvrdnju 9. „Mladići se znatno češće od djevojaka ponašaju nasilno u vezama“.....	22
Slika 3. Usporedba učestalosti odgovora o svjedocima i žrtvama nasilja u mladenačkim vezama	24

PRIVITAK B: Anketni upitnik

Poštovani,

Pozivam Vas na sudjelovanje u istraživanju rješavanjem anketnog upitnika u kojem se ispituju mišljenja redovnih i izvandrednih studenata prve, druge i treće godine Fakulteta zdravstvenih studija u Rijeci, smjera Sestrinstvo o nasilju u mladenačkim vezama.

Podatci su u potpunosti anonimni te će se koristiti u svrhu izrade završnog rada i biti će prikazani u obrani završnog rada.

Unaprijed Vam se zahvaljujem na sudjelovanju!

Daniela Vlajsavljević, redovna studentica treće godine stručnog studija Sestrinstva

I. Sociodemografski podatci:

1. Dob:

- a) 18 – 25 godina
- b) 26 – 35 godina
- c) 36 – 45 godina
- d) više od 45 godina

2. Spol:

- a) muško
- b) žensko

3. Obrazovni status:

- a) redovni student/ica sestrinstva
- b) izvanredni student/ica sestrinstva

4. Godina obrazovanja:

- a) prva godina sveučilišnog studija Sestrinstva
- b) druga godina sveučilišnog studija Sestrinstva
- c) treća godina stručnog studija Sestrinstva

II. U ovome dijelu upitnika odgovarate zaokruživanjem brojeva od 1-5, pritom brojevi znače 1 – u potpunosti se ne slažem; 2 – ne slažem se; 3 – niti se slažem, niti se ne slažem; 4 – slažem se; 5 – u potpunosti se slažem

5.	Osoba koja doživljava nasilje često je sama kriva za nasilje kojem je izložena.	1	2	3	4	5
6.	Ljubomora je znak ljubavi.	1	2	3	4	5
7.	Kada osoba koja je izložena nasilju odluči prekinuti nasilnu vezu i napustiti dečka ili djevojku, to joj je jednostavno učiniti.	1	2	3	4	5
8.	Smatram da muškarac treba biti dominantan u vezi.	1	2	3	4	5
9.	Mladići se znatno češće od djevojaka ponašaju nasilno u vezama.	1	2	3	4	5
10.	Osobe koje nisu odmah ostavile nasilne partnere same su si krive za sve što trpe.	1	2	3	4	5
11.	Žene su najčešće krive za svađe u vezi.	1	2	3	4	5
12.	Žene često prkose svojim partnerima i izazivaju ih.	1	2	3	4	5
13.	Postoje razlike u internet nasilju između žena i muškaraca.	1	2	3	4	5
14.	Psihičko i <i>Internet</i> nasilje shvaća se jednako ozbiljno kao fizičko nasilje.	1	2	3	4	5
15.	Osobe koje ostaju u nasilnim vezama slabog su karaktera i niskog samopoštovanja.	1	2	3	4	5
16.	Svjedok sam zlostavljanja u mladenačkim vezama.	1	2	3	4	5
17.	Žrtva sam zlostavljanja u mladenačkim vezama.	1	2	3	4	5

ŽIVOTOPIS

Moje ime je Daniela Vlaisavljević, rođena sam 19.3.2002. u Rijeci. Osnovnu i srednju Medicinsku školu pohađala sam u Rijeci, petogodišnje obrazovanje smjera medicinska sestra/tehničar opće njege. Nakon završetka srednje škole upisala sam prijediplomski stručni studij Sestrinstva (redovno) na Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci. Fakultet završavam 2024. godine. Razlog zbog kojeg sam odlučila nastaviti svoje obrazovanje na fakultetu jest želja za daljnjim obrazovanjem i unaprijeđenjem znanja i vještina.